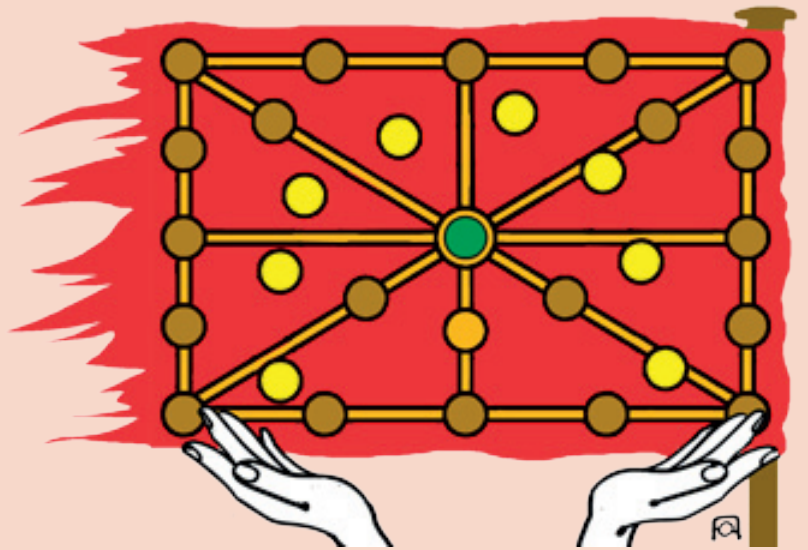

Historiako 1. lezioa

ANE ABLANEDO LARRION
IRAKASLEA

ANTTON OLARIAGA

Euskara erakusten dut Lapurdiko kolegio batean. Bueno, Euskara, eta Historia/Geografia. Bai, nazio-etiketarik gabe izendatzen dute (neutralitate itxura emateko, badakizue, unibertsaltasuna eta beste), baina goitik behera da frantsesa, Frantziakoa eta Frantziarena, munduaren gorabeherei ere Frantziaren ikuspuntutik begiratzen baitie, normala den bezala. Bai, makiabelikoa da horrelako ikasgai bateko irakasleak euskaldunok izan beharra, baina frantsesentzat borobila da diseinua: Frantziaren aldeko politika eta ideologiaren zabalkundea egitearen mesede ez ezik, eskertu ere egiten diegu, zer eta ikasleak frantsesetako lana euskaraz egiten uzteagatik.

Ez dakit, nik ez dut horrelakorik ezagutzen, baina ba omen da gure Herrian, diotenez, hezkuntza euskaldunon ikuspegitik irakasten (ahal) duen ikastetxerik. Bada, lerro hauetatik nire deia: prest daukat historia-lezioa, gure errealitatea ezagutu, interpretatu eta eraldatzeko euskaldun batek jakin beharrekoarekin xumeki osatua. Nik ezin diet ikasleei horrelakorik kontatu, baina beharbada zuek?

Hasteko, berena Euskal Herria dela esan nahiko nieke, mundua jendeztatzen duten herri guzaien arteko bat, eskubidea daukana hala izate hutsaga-

tik bere lurraldean aske bizitzeko, eta kanpoko botere arrotzen injerentziarik gabe bere burua gobernatzeko. Horri independentzia ere esaten zaiola, eta horixe (baizik ez) dela autodeterminazio eskubideak herri bati aitortzen diena: burujabetza gauzatu ahal izateko behar duen askatasun-eskubidea, berez dagokiola.

Eskubide hori oinarrizkoa dela, hainbeste non eskubide funtsezko guzaien arteko lehena eta gainerakoen baldintza gisa kontsideratua den nazioarteko zuzenbidean ere. Eskubidea edukitzeak ez duela esan nahi urratu ezin daitekeenik, urratua izatearen mehatxua delako hain zuzen, eskubide bat formulatu beharra justifikatzen duena, urratua izan ezean ez zaiolako eskubide bati aldarri egiten, ez dago-eta motiborik. Autodeterminazioa aktibatzen duen herriak, beti egiten duela eraso inperialista baten salaketa inplizituki, eta gure kasuan, Espainiak eta Frantziak gure aurka burututakoa.

Ezin direla eskubide funtsezkoak bozkagai ezarri, ez die-eta eragiten gehiengo-gutxiengo jokoaren logikak, noski. Erraza litzatekeela demografikoki handiagoa den herri batentzat tipiagobaten aurkako inbasioa zilegitzea, aski bailuke bozka bat antolatu eta irabaztearekin. Bada ez, gehiengo baten babe-

sarekin ere beti delitu da inperialismoa, eta beti antidemokratikoa. Erregimen bati ez diolako demokraziaren labela gehiengo batek ematen, giza-eskubideen errespetuak baizik.

Herriek defentsarako egitura politikoa ahalik eta sendoenak eraikitzen dituztela, eta hala egin zuela gure Herriak ere, Nabarra erakunde gorena sortuz, geure buruari libreki eman diogun bakarra. Gurea, beraz, ez dela estaturik gabeko nazioa, indargabetuta egon arren estatu bat ez delako iraungitzen, eta gure atxikimendua zor diogula horregatik. Ez delako gauza bera Estatu propioaren aldeko borrokari ekitea sekula estaturik eduki gabeko egoera batetik, ala estatu baten jabe zarela. Agirre lehendakariak ere gure estatalitatearen jarraikortasuna baieztatu eta indarreko tasuna aitortu ziola, bere Euzkadiko Gobernu Nabarrako Erresuma historikoaren ondorengo katebegi gisa aurkeztuz.

Etxe baten jabetza-agiri gisa eskritura batek duen balio bera daukala estatu okupatuaren kasuan, herri titularrak estatu horri egiten dion aitortzak. Nazioarteari erakutsi egin behar diogu horixe (baino ez) dela gure estatu zilegia, gatazka estatuen artekoa dela gure jokabidearekin frogatuz.

Ea zuek posible duzuen, zorte on! ●